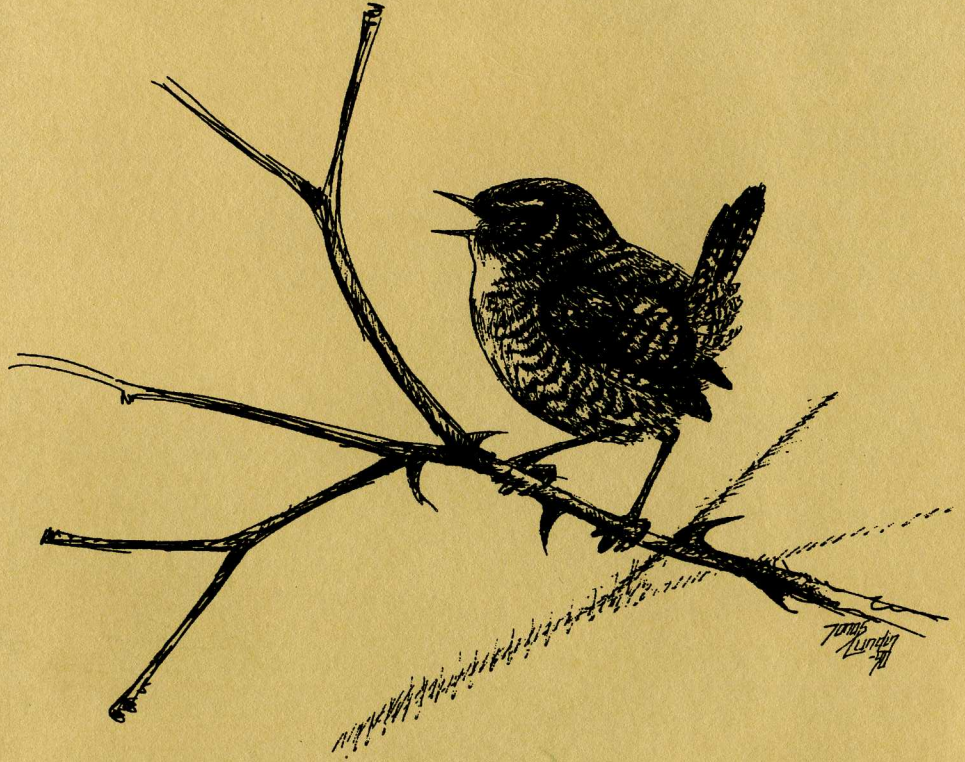

Frövi Fågelklubb

PANDÍON

1994:2

Årg. 10

tidskrift för fågelintresserade

PANDION

Årg.10

Pandion utges av Frövi Fågelklubb. Utkommer 3 ggr årligen (april, augusti och december). Verksamhetsområde är Lindesbergs kommun.

Medlemsblad för Frövi Fågelklubb
Adress: Box 1, 710 40 FRÖVI

Ordf. Johnny Tegin
Backen, Vanneboda
710 40 FRÖVI
Tel. 0581-315 63

Sekr. Pär Jacobsson
Storgatan 14
710 41 FELLINGSBRO
Tel. 0581-62 08 80

Kassör Bo Dahlström
Ullersäter
710 40 FRÖVI
Tel 0581-322 13

Övriga: Christer Eriksson, Kerstin Broberger, Kjell Mattsson, Bengt Lundell, Ulla Wallin samt Tomas Haraldsson.

Medlemskap i FFK erhålls genom att betala 50:— på pg. 484 16 67-1. Ungdomar 4-16 år 15:—. Familjemedlem 5:—.

Klubblokal: IOGT/NTO-lokalen i Blixterboda.

Klubbmästare: Gunnar Eriksson, tel. 0581-63 10 45

Omslagsbild: Gärdsmyg,
Jonas Lundin

Adressändring anmäler du till:

Jan-Erik Malmstigen
Skomakargatan 6
710 40 FRÖVI
tel. 0581-302 52

Lennart Sandberg
Tallbacksgatan 3
710 40 FRÖVI
tel. 0581-315 73

Frågor om exkursioner?

Johnny Tegin, tel.0581-315 63

Fågelrapporter skickas till:

Mats Andersson
Hagabergsliden 4
711 31 LINDESBERG
tel. 0581-162 74

Jan-Erik Malmstigen
Adress som ovan.

Redaktion för Pandion:

Brita Nordqvist,
Backen, Vanneboda, 710 40 FRÖVI
Tel. 0581-315 63

Ulf Jacobsson,
Storgatan 14, 710 41 FELLINGSBRO
Tel. 0581-62 08 80

Frövi Fågelklubb 10 år

Vi är inne på Frövi Fågelklubbs 10:e verksamhetsår. Vi har därför bett klubbens nestor Jan-Erik Malmstigen om en personlig sammanfattning av det första decenniet. Man blir smått imponerad av den verksamhet som bedrivits och den ökade kunskap om fågellivet i Lindesbergs kommun, som har blivit resultatet av många medlemmars iakttagelser och sammanställningar av några få av dessa gjorda observationer. Vi vet alla vilket otroligt arbete som ligger bakom.

Inför framtiden har det bildats en grupp som ser över detta arbete och som kommit med nya ideer och planer, då det gäller inventeringar och fågelskydd i kommunen. Läs mer om denna grupps arbete på sid. 25.

Som ett led i detta arbete är det beslut om fågelskyddskonto som styrelsen tagit och som man informerar om på sid. 25.

Ett konkret resultat av detta arbete är ju boken "Fåglar i Lindesbergs kommun" av Jan-Erik och Mats Andersson. Ett antal av dessa böcker finns fortfarande kvar och kommer under hösten att telefonförsäljas till alla medlemmar. Ta chansen och köp nu medan det finns några böcker kvar.

En 10-årsaktivitet som vi väntar oss mycket av är den jubileumsresa som är planerad i oktober. Se separat annons och försök följa med. Det kan bli en upplevelse i klass med Ålandsresan vid klubbens 5-årsjubileum.

Vi tackar för de bidrag som ramlar in till redaktionen då och då. Det är speciellt roligt med nya medarbetare. Ju fler kockar desto bättre soppa.

Vi vore dock tacksamma om ni som lovat skicka in bidrag i form av artiklar eller rapporter, skickar dessa så snart det är praktiskt möjligt. Det är nog stressigt ändå när tidningen skall sammanställas. Ni kanske har märkt att vi ofta blir lite försenade med utgivningen. Brita och jag har inte tid att ringa runt och påminna. Håll tiden för manusstopp. Om inte detta går vill vi att ni hör av er, så vet vi vad vi har att rätta oss efter.

Manusstopp till nästa PANDION är den 25 november 1994. Vi räknar med att få ut tidningen före jul som vanligt.

I övrigt går skådan vidare med roständer och skrikörnar som extra krydda på anrättningen.

Frövi fågelklubb - 10 år

Jan-Erik Malmstigen

Frövi fågelklubb bildades i samband med ett informationsmöte vid Frövifors den 3 september 1984. 27 intresserade hade mött upp och man bildade en interimsstyrelse. Därmed fyller klubben i höst 10 år varför det kanske kan vara av visst intresse att försöka sammanfatta något av vad som hänt under dessa år.

Klubben har sitt egentliga ursprung i den studiecirkel om fåglar som startade redan i slutet av 1970-talet. I denna cirkel ingick förutom de personer som kom att ingå i styrelsen även Olow Häggström, Jan Timre och Erik "Plur" Jansson. Vi åkte tillsammans bl.a till Falsterbo och Öland samt byggde även fågeltornet vid Österhammars-sjön. Efterhand mognade tanken att vi skulle organisera oss. Vi var dock länge tveksamma, skulle det finnas tillräckligt intresse och skulle vi orka med det hela? De som slutligen fällde avgörandet var några mycket fågelintresserade ungdomar som jag som lärare träffade på högstadiet i Frövi. Jag tänker då i första hand på Thomas Ewerlid, Peter Ståring, Johan Wretenberg, Lennart Bartoft och Tony Persson. De tyckte att vi absolut skulle bilda en fågelklubb och då fick det bli så.

Första hösten ordnades tre exkursioner och fyra inneträffar. Inneträffarna ägde rum i Frövifors Bruks lokaler och vi bestämde oss tidigt för att vi skulle försöka ordna medlemsmöten en gång i månaden höst-vinter-vår. Här har Erik "Plur" Jansson varit en viktig

och inspirerande kugge som vid varje årsmöte visat sina alltid lika fina som intressanta bilder. I oktober gjorde klubben sin första långresa då 22 medlemmar besökte Öland där man bl.a fick se en för Sverige ny fågelart, nämligen masktörnskata. Därefter har klubben varje höst utom 1986, 1989 och 1993 besökt Öland. Hösten 1986 var målet i stället Falsterbo och 1989 besöktes Åland i samband med klubbens 5-års jubileum.

Medlemsavgiften var vid starten 20 kr. Ungdomarna betalade dock bara 10 kr och sk familjekort kostade 35 kr. Vid årets slut var medlemsantalet 41, vilket vi var mycket nöjda med. Ett informationsblad för att sprida information om klubben togs fram och vi fick en egen anslagstavla på biblioteket i Frövi där vi fortlöpande presenterade vår verksamhet och puffade för våra exkursioner och möten. Vår ambition var vidare att hålla god kontakt med pressen samt att genom exkursionsreferat etc. i lokalpressen visa allmänheten att vi fanns till.

I februari 1985 beslutade styrelsen att vi på försök under ett år skulle hyra IOGT's lokal i Blixterboda till våra inneträffar. Samtidigt skulle vi få disponera två rum på övre våningen som egen klubblokal. Detta försök slog så väl ut att klubben fortfarande är bosatt i Blixterboda. På samma möte diskuterades utformningen av ett medlemsblad med namnet Pandion. Eftersom fiskgjusen

var vår symbol och Pandion är dess latinska namn tyckte vi att det namnet kunde passa. Tillsammans med Mats Andersson blev det vår uppgift att försöka komma ut med tre nummer varje år. Medlemsbladet skulle naturligtvis ge information om våra möten men även presentera resultaten från de olika projekt som klubben startade upp samt vara ett naturligt kontaktorgan mellan medlemmarna. Redan från första numret påbörjades bl.a en presentation av kommunens olika fågellokaler. Totalt blev det 20 Pandion-nummer innan vi tyckte det var dags för någon annan att ta över och från och med nr 3 1991 har Ulf Jacobsson och Brita Nordqvist fungerat som medlemstidningens redaktörer.

Redan från början började klubben att samla in och sammanställa de fågelobservationer som gjordes i kommunen under året. Dessa har därefter publicerats i klubbens Meddelande-serie som "Fåglar i Lindesbergs kommun 1984, 1985 ..osv"

Namnet till trots är Frövi fågelklubb ingen lokalklubb. Redan från början var vårt verksamhetsområde Lindesbergs kommun. Vi upptäckte dock snart att klubbnamnet kanske inte var så väl valt. Det visade sig nämligen vara ganska svårt att övertyga presumtiva medlemmar bosatta i t.ex Lindesberg och Storå att klubben var lika mycket till för dem som de som bodde i Frövi. Ett förhållande som även gällde pressen. Fröviredaktionen skrev om klubben som en lokal företeelse och redaktionen i Lindesberg behandlade klubben på motsvarande sätt. På allvar diskuterades en namnändring, bl.a Bergslagens fågelklubb men namnet Frövi fågelklubb hade etablerat sig så starkt i folks medvetande och därför fullföljdes aldrig förslaget på en namnändring. Dess-

utom hade vi investerat en del pengar i klubbmärken och dekaler som vid en namnändring skulle bli värdelösa.

Redan första året påbörjades några projekt som sedan skulle bli årligen återkommande. Även om ett par av dessa hade några år på nacken. Jag tänker i första hand på strömstareinventeringen och heldagsobsen den 1 maj. Så var det i alla fall första gången de kunde organiseras i större skala. Förutom dessa två påbörjades Januariinventeringen (10 år 1994), Dygnsinventeringen (10 år 1994) samt inventeringen av sångsvan i april. På grund av att sångsvanens sträck i stort sett uteblev i samband med de milda vintrarna med start 1989 har vi sedan dess inte haft några sångsvaninventeringar i egentlig mening. Strömstareinventeringen avslutades 1988.

Förutom inneträffarna en gång i månaden började vi under 1985 tillämpa "Öppet Hus" varje måndagkväll uppe i vår klubblokal i Blixterboda. Lokalen var öppen mellan 19-21 och meningen var att vi skulle träffas under lite enklare former. Det hela slog väl ut och inte mindre än 42 personer välldes in i den trånga klubblokalen när vi officellt invigde klubblokalen den 29 augusti. Vi blev helt tagna på sängen. Visserligen bjöd vi på kaffe men annars var en videoupptagning från Liaskogen den enda attraktionen. Inneträffarna var också överlag välbesökta med Torbjörn Arvidssons bilder från Kenya som topp inför 47 medlemmar. Öppet Hus måndagarna fortsatte sedan med varierad framgång tom 1988. Det sista året dock varvat med kortexkursioner under våren till närliggande områden. Dessa måndagsexkursioner har därefter fortsatt att finnas på programmet och har under de senaste två åren

blivit mycket uppskattade. Från verksamheten det första året kan även nämnas att den gamla plattformen vid reningsverket Hagaberg i Frövi revs den 26 oktober och det första spadtaget togs inför ett nytt fågeltorn. Virke skänktes bl.a av Frövifors och med Jerry Andersson som primus motor kunde vi inviga tornet påföljande år. I detta sammanhang måste även plattformen vid Sörbysjön nämnas. Plattformen uppfördes av vår medlem Gunnar Eriksson och är byggd i anslutning till hans bostad strategiskt belägen vid sjön. Inte minst i samband med den svarta storkens besök 1985-1986 fungerade plattformen som en utmärkt obspunkt. Fr.o.m 1986 har dessutom Gunnar förtjänstfullt fungerat som klubbens klubbmästare med ansvar för fiket i samband med våra inneträffar.

Vidare tryckte vi 1985 upp vårt första vykort, nämligen Plurs vinnarbild från Vår Fågelvärlds fototävling 1982. Motivet svarttärnor trycktes upp i 3000 ex. Detta vykort skulle senare följas av ytterligare nio, därav fem av Hasse Jansson, två av Bill Zetterström samt ett av vardera Staffan Ullström och Jonas Lundin. Genom försäljningen av dessa vykort fick klubben in ett bra extratillskott till klubbkassan.

En holkgrupp bildades med åtminstone från början höga ambitioner. Virke anskaffades och medlemmarna kallades till holknickarkvällar. Målet var att satsa på i första hand trädkryparholkar och man lyckades också att placera ut 80 holkar hos ett antal medlemmar. Målsättningen var dock större än så men det hela ebbade så småningom ut när endast ett fåtal medlemmar var intresserade av dom gemensamma holknickarträffarna och det dessutom visade sig vara svårt att

hitta intresserade att ta emot de färdigproducerade holkarna. Dessutom var återrapporteringen av häckningsresultaten dålig. Försök har därefter gjorts att skaka liv i den avsomnade holkgruppen men hittills utan framgång.

För att bättre kunna ta hand om våra yngsta medlemmar diskuterades tidigt om vi skulle starta någon form av ungdomsverksamhet. Huvudansvarig blev Johnny Tegin och den 15 februari 1986 bildades Miniornitologerna som sedermera blev "Hökarna". Som mest hade man ett 15-tal medlemmar och bl.a gjordes under våren en övernattnings i militärtält med orrspel på Svartjärns mossen och under hösten besöktes Kvismaren och Biologiska museet i Örebro. Tyvärr svalnade intresset och gruppen upplöstes under 1987. Försök har därefter gjorts att starta ungdomsverksamheten igen men det hela har fallit på bristen av ledare. 1989 bildades dock i Fellingsbro en egen sektion av Fältbiologerna men den avsomnade efter ett par år. Under 1993 bildades återigen en sektion av Fältbiologerna, denna gång i Frövi. I dess styrelse ingår ett par av klubbens aktivare medlemmar och vi hoppas därför att klubbens återväxt därmed är tryggad, åtminstone på kort sikt.

Med start vecka 31 år 1986 startade Fröviforsvaktens. Här gällde det att längs en i förväg fastställd rutt notera samtliga iakttagna fåglar varje veckoslut året runt vid Frövifors bruk. Fröviforsvaktens pågick sedan t.o.m 1988. Förutom att följa upp fågellivet inne i ett industriområde var syftet med inventeringen att aktivera våra medlemmar. Tydligt var denna form av inventering något som tilltalade många medlemmar och Fröviforsvaktens har därefter fått

efterföljare i Österhammarsvaktens (start 26 maj 1991), Sjömovaktens (start 30 nov 1992) och nu senast Västvallavaktens som startade upp i mars 1993.

Det hittills största projekt som fågelklubben engagerat sig i är den totalinventering av kommunens sjöar som påbörjades 1987. Totalt inventerades 261 sjöar under tre år med publicering i mars 1990 (Länsstyrelsens publikation 1990:10). Ekonomiskt stöd lämnades av bl.a Lindesbergs kommun och Örebro läns landsting vilket gjorde denna inventering möjlig. En liknande inventering gjordes 1977 i kommunen och därför kunde intressanta jämförelser göras med denna inventering.

I samband med att klubben fyllde 5 år 1989 ordnades en bussresa till Åland den 8-10 oktober. Totalt var vi 30 stycken och den blev mycket lyckad. Resan var lika mycket en samkvämsresa med tid att umgås som en skådarresa. Vi var inkvarterade i en stugby intill Mariehamn och gjorde bl.a kortare utflykter till näraliggande områden. På kvällen berättade Göran Andersson, bosatt på Åland, om Ålands fåglar och dess natur. Som tack för allt det arbete som Göran lagt ner inför planeringen av vår resa utnämndes han till klubbens förste hedersmedlem.

Från senare år är "projekt Västvalla" ett av klubbens större och viktigare åtaganden. Istället för att plantera ett 12,5 ha stort område med energiskog avsattes området som våtmark inom ramen för NYLA (nya inslag i landskapet). Åtgärderna skulle vara klara senast under 1993 och den 29 november 1992 utsåg styrelsen den kommitté som skulle sköta kontakten med markägaren Sten Larsson. Kommitténs uppgift var att utveckla verksamheten inom området samt att förvalta den klubbstuga som ligger i anslutning

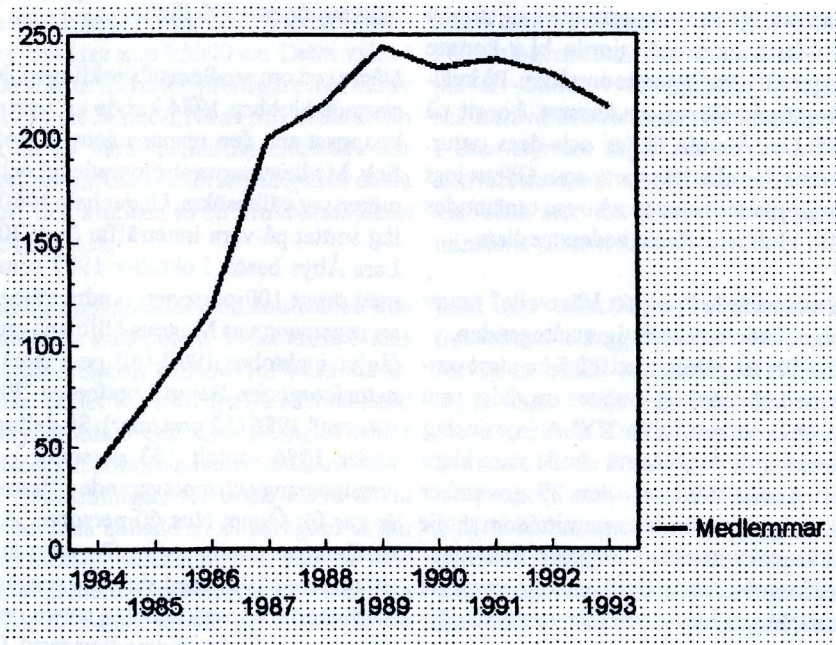
till våtmarken och som Sten Larsson välviligt erbjudit klubben att disponera. Officiellt övertogs stugan den 27 februari 1993. Sammankallande i kommittén är Ulf Jacobsson.

På grund av en snöfattig vinter samt att vattenpumpen kom sent på plats kom våtmarken tyvärr redan från start att växa igen och det är därför för tidigt att utvärdera resultatet. Tofsviporna reagerade dock genast positivt och flera par gick till häckning. Stora flockar gäss har också rastat i området. Under våren 1994 blev dock vattenföringen bättre och bland annat hördes här under sommaren inte mindre än tre kornknarrar samtidigt. Med tryggad vattentillförsel och vissa markbearbetningar är det min fasta övertygelse att området kommer att få stora kvaliteér i framtiden. I anslutning till våtmarken startade klubben ringmärkningsverksamhet under 1993 och det första året ringmärktes drygt 1000 fåglar.

Några ord om medlemsutvecklingen. När vi startade klubben 1984 kunde vi i styrelsen knappast ana den respons som vi trots allt fick. Medlemmarna strömmade till och våra möten var välbesökta. Under hela 1980-talet låg snittet på våra inneträffar över 30 med Lars Åbys besök i oktober 1987 som topp med drygt 100 personer. Andra välbesökta arrangemang var Magnus Ullmans om rovfåglar i oktober 1990 (60 personer) samt naturfotografen Bengt Lundbergs "Pärlor i naturen" 1986 (52 personer). Så deltog t.ex. under 1986 totalt 133 personer i något arrangemang och motsvarande siffra samma år var för Öppet Hus 60 personer. Antalet medlemmar ökade sedan för varje år fram till och med 1989 med sina 244 registrerade medlemmar (i verkligheten större om man räknar med alla familjemedlemmar). Däref-

ter har medlemskurvan vänt neråt (se figur) men fortfarande måste man naturligtvis vara mycket nöjd med medlemstalet. En bidragande orsak till den positiva medlemsutvecklingen har helt klart utgivningen av medlemstidningen Pandion varit.

Det är naturligtvis omöjligt att här sammanfatta alla de projekt och sammankomster som ägt rum under de gångna tio åren. Man får dock inte glömma bort klubbens försäljningsverksamhet med ett stort utbud av fågellitteratur, vykort, artlister etc som service till våra medlemmar och som under de senaste åren handhavts av Johnny Tegin. Försäljningen har dessutom givit klubbkassan ett tillskott liksom försäljningen av boken "Fågellivet i Lindesbergs kommun" som i klubbens regi utgavs under 1993. En annan aktivitet är att klubben varit representerad på Grimsödagarna första majveckan åren 1987-1990.

Medlemsutvecklingen under klubbens första 10 år

Om man sammanfattningsvis skall sätta betyg på klubbens första tio år så får man vara mycket nöjd med klubbens utåtriktade aktiviteter såsom föreningsmöten och exkursioner. Genom inventeringar och olika projekt har vi också fått en mycket bra bild över fågellivets sammansättning i kommunen. Det man saknar är kanske ett större engagemang i fågelskyddsarbetet gentemot markägare och kommun. Dock har klubben genom framförallt Mats Andersson lämnat synpunkter på naturvårdsplanen för Lindesbergs kommun (1990) samt på uppdrag av länsstyrelsen gjort en totalinventering av Morskogasjöns fågelliv. Västvallaprojektet måste naturligtvis också nämnas i detta sammanhang.

Det skall bli spännande att följa klubbens utveckling de kommande åren.

Styrelsens sammansättning 1985-1993

Ordförande

Sven-Olof Eriksson	1985-1989
Johnny Tegin	1990-

Vice Ordförande

Jerry Andersson	1985-1989
Sven-Olof Eriksson	1990-1991
Christer Eriksson	1992
Erik Jansson	1993

Sekreterare

Yvonne Fransson	1985
Jan-Erik Malmstigen	1986-1990
Thomas Ewerlid	1991-1992
Pär Jacobsson	1993-

Kassör

Jan-Erik Malmstigen	1985
Bo Dahlström	1986-

Övriga

Mats Andersson	1985-1991
Lennart Sandberg	1985-1990
Thomas Ewerlid	1985
Peter Eriksson	1986
Peter Ståring	1986
Magnus Köpman	1987-1991
Erik Jansson	1992
Christer Eriksson	1991-
Kjell Mattsson	1992-
Kerstin Broberger	1993-

Suppleanter

Peter Ståring	1985
Johnny Tegin	1987-1989
Jan Timre	1988-1989
Jerry Andersson	1990, 1992-1993
Kjell Mattsson	1991

Revisorer

Bo Dahlström	1985
Ulf Edvardsson	1985-
Gunnel Molitor	1986-

Valberedning

Anders Bäckström	1985-1991
Johan Wretenberg	1986-1988
Jan Timre	1989-1991
Per-Martin Ramberg	1985-
Sven-Olof Eriksson	1992-
Mats Andersson	1992-

